

Kotiapupalvelut myös lapsiperheiden ulottuville, valtuustoaloite, eak Simo Korpela

Ote perusturvalautakunnan pöytäkirjasta 8.4.2013 § 115:

”Perusturvalautakunta 11.3.2013 § 76:

’Valtuutettu Simo Korpela jätti puheenjohtajalle seuraavan valtuustoaloitteen:

’Lapsiperheet eivät saa Porissa tällä hetkellä minkäänlaista kotiapupalvelua, vaikka tilanne olisi kuinka hankala tahansa. Esitämme, että KH ryhtyy toimiin kotiapupalvelujen saamiseksi myös lapsiperheiden ulottuville.

Tämä on myös taloudellisesti perusteltua, kun huomioidaan, millaisia kuluja kaupungille esimerkiksi silloin koituu, jos joudutaan toteamaan, ettei perhe selviäkään lastenhuoltovelvoitteistaan.’

Kaupunginvaltuuston päätös

Työjärjestyksensä mukaisesti kaupunginvaltuusto lähetti asian kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

- - -

Kaupunginhallitus 10.12.2012

Kaupunginhallitus päätti pyytää valtuustoaloitteesta perusturvalautakunnan lausunnon 15.3.2013 mennessä.

Vastaus valtuutettu Simo Korpelan aloitteeseen lapsiperheiden kotiapupalveluiden selvittämisestä.

Velvoite kotipalvelun järjestämiseen tulee sosiaalihuoltolaista. Kotipalvelu on 21 §:n mukaista palvelua, joka on asumiseen, henkilökohtaiseen hoivaan ja huolenpitoon, lasten hoitoon ja kasvatukseen sekä muuhun tavanomaiseen ja totunnaiseen elämään kuuluvien tehtävien ja toimintojen suorittamista tai niissä avustamista. Lastensuojelulaki ja terveydenhuoltolaki edellyttävät kunnilta tämän palvelun järjestämistä. Lastensuojelulaki velvoittaa kuntia järjestämään perheelle lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän välttämättömäksi arvioimia avohuollon tukitoimia (LsL 36 §). Kotipalvelu mainitaan yhtenä näistä palveluista. Porin kaupungilla on erilaisia lapsiperheille kotiin annettavan avun palveluja. Lastensuojelun perhetyö (henkilöstöä 11) palvelee pääosin lastensuojelun asiakkaana olevia perheitä. Vuonna 2012 perhetyötä omana palveluna sai 89 perhettä (185 lasta) ja ostopalveluna 66 perhettä. Lisäksi sosiaalityö osti perinteistä kotipalvelua muutamalle perheelle muun lastensuojelutyön tueksi, sillä omaa palvelua ei ole saatavilla.

Ennalta ehkäisevä perhetyö (henkilöstöä 4,5) palvelee lapsiperheitä, joilla ei ole lastensuojeluasiakkaista. Vuonna 2012 ennalta ehkäisevän perhetyön piirissä oli 92 perhettä. Lähettävät tahot ovat perusturvan toimijoita, suurin osa lähetteistä tulee neuvolan terveydenhoitajilta.

Lisäksi perusturvan yhteistoiminta-alueella Ulvilassa toimii neuvolan perhetyöntekijä. Vuonna 2012 tämän palvelun piiriin ohjattiin 18 ulvilalaista perhettä neuvolan terveydenhoitajan, lääkärin tai psykiatrisen sairaanhoitajan taholta. Neuvolan perhetyöntekijä työskentelee vain Ulvilan alueella ja vuonna 2012 työsuhde ei ollut täytettyä koko vuotta sijaiskiellon takia.

Tavoitteet kotiin annettavan avun lisäämiseksi

Useiden tutkimusten kautta on tiedossa, että lapsiperheiden koteihin tuodut palvelut ovat suurelta osin hävinneet, vaikka ne ovat sekä taloudellisesti että inhimillisesti mittattuna tehokkaimpia tapoja auttaa perheitä ja ehkäistä vanhempien uupumusta (THL, 2012). Valmisteilla oleva sosiaalihuoltolain uudistaminen esittää sosiaalihuollon painopisteen siirtämistä hyvinvoinnin edistämiseen, ennaltaehkäisevään työhön varhaiseen tukeen. Kotipalvelun avulla tuettaisiin paitsi lastensuojelun tarpeista lähtevää, myös ihmisten muuta kokonaisvaltaista hyvinvointia ja ehkäistäisiin inhimillisiä kärsimyksiä ja vältettäisiin suuria taloudellisia kustannuksia esim. masennuksen

vuoksi työkyvyttömäksi joutuneiden eläkekulut ja lasten sijoituksista aiheutuvia kustannuksia. Uuden sosiaalihuoltolain odotetaan tulevan voimaan 2015.

Perusturvan tulevan vuoden toiminnan tavoitteissa on ehkäisevän ja lastensuojelun perhetyön sekä neuvolan perhetuen/työn lisääminen yhteistyönä niin, että palvelua saisi entistä useampi perhe oikea-aikaisesti. Perhetyön uudelleen mallintamiseen sisältyy olemassa oleva henkilöstöresurssi. Perhetyön kehittämismalli esitellään perusturvalautakunnalle keväällä 2013.

Tämän lisäksi perusturvassa aloitetaan valmistelu vuodelle 2014 kokeilua lapsiperheiden kotipalvelun järjestämistä palvelusetelillä. Lapsiperheiden kotipalvelu on harkinnanvarainen ja määrärahasidonnainen etuus. Lapsiperheille tarkoitettuun tilapäisen kotipalvelun tarkoituksena on vahvistaa perheiden hyvinvointia ja ennaltaehkäistä ongelmien syntymistä. Palvelua voisivat saada sellaiset lapsiperheet, joilla on tarvetta tilapäiseen lastenhoitoapuun ja/tai välttämättömään kodinhoitoapuun. Kotipalvelua annetaan alentuneen toimintakyvyn, perhetilanteen, rasittuneisuuden, sairauden, synnytyksen, vamman tai muun syyn perusteella. Palvelusetelillä ostettava palvelu olisi pääsääntöisesti perheen kotona annettavaa tilapäistä käytännön apua, kuten lastenhoitoa ja kasvatusta sekä kodinhoitoon liittyviä asioita.

Porin perusturvan sosiaali- ja perhepalvelut vastaisi kotipalvelun myöntämisestä. Palvelusetelin käyttö, arvo ja tarkemmat myöntämiskriteerit määritellään myöhemmin. Tavoitteena on palvelumuoto, mikä on kaikkien käytettävissä tulotasosta riippumatta, toimeentulotukiasiakkaille palvelu olisi ilmaista. Palvelusetelin käytöllä pyritään lisäämään asiakkaan valinnanmahdollisuuksia ja edistämään kuntien ja yksityisten palveluntuottajien yhteistyötä. Tämän lisäksi neuvolan perhetyötä tulisi kehittää ja henkilöstöresursseja lisätä tulevina vuosia.

Porin perusturvan yhteistoiminta-alueella on todettu selvä tarve lapsiperheiden kotipalvelulle ja monissa muissa kunnissa kyseinen palvelu on jo palautettu sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin. Myös perusturvassa esitettiin vuoden 2013 talousarvioon varattavaksi riittävä määräraha lapsiperheiden kotipalvelun toteuttamiseksi palvelusetelin avulla. Palvelua ei kuitenkaan toteutettu, sillä määrärahaa ei ollut mahdollista sisällyttää annettuun talousarvion raamiin.

Perusturvajohtajan päätösehdotus

Peruspalvelulautakunta päättää antaa edellä olevan vastauksen valtuutettu Simo Korpelan aloitteeseen.

Lisätietojen antaja

Sosiaali- ja perhepalveluiden johtaja Mari Levonen, perusturvakeskus, puh. 044 701 6102

Täytäntöönpano

Kaupunginhallitus

Käsittely kokouksessa

Marika Hiltunen esitti Erno Välimäen kannattamana asian palauttamista valmisteltavaksi.

Perusturvalautakunnan päätös

Päätettiin yksimielisesti palauttaa asia valmisteltavaksi.”

Perusturvalautakunta 8.4.2013:

Kunta voi järjestää sosiaalihuollon alaan kuuluvat tehtävät hoitamalla toiminnan paitsi itse, hankkimalla palveluja valtiolta, toiselta kunnalta, kuntayhtymältä tai muulta julkiselta taikka yksityiseltä palvelujen tuottajalta tai muulla kyseisen säännöksen mahdollistamalla tavalla.

Jos lapsiperheiden kotipalvelu toteutetaan omana toimintana, tulee perusturvaan lisätä henkilöstöä. Lähihoitajan palkka on n. 2 050 €/kk. Esim. Imatralla on lapsiperheille suunnatussa kotipalvelussa 3 työntekijää, Imatran asukasluku on alle 30000. Samanlaisella panostuksella Porin yhteistoiminta-alueella tarvittaisiin vähintään 6 lähihoitajaa, jos ennalta ehkäisevän perhetyön (4 työntekijää) toimintaa muutetaan

enemmän kotipalvelun tyyppiseksi, kustannuslisäys henkilöstömenoissa vuositalolla 153 750 € + henkilöstösivukulut. Kotipalvelumaksut eivät kata toiminnasta aiheutu-
via kuluja.

Ostopalveluna tuntihinnat kotipalvelusta vaihtelevat 22 € - 32 €:n välillä, alueella on
useita palveluntuottajia yrityksistä yhdistyksiin, mm. Mannerheimin Lastensuojeluliit-
to, Diakonialaitos ja pienempiä kotipalveluyrityksiä.

Lapsiperheiden kotipalvelu on yksi ennalta ehkäisevistä palveluista lapsiperheille,
mutta muitakin palveluita tulee kehittää. Yksi tehokas ja vaikuttava palvelu on neuvo-
lan perhetyö. Neuvolan perhetyöhön panostamalla on saatu korjaavan toiminnan ku-
luja alas mm. Imatralla. Imatran kaupunki on onnistunut hyvinvointineuvolallaan pa-
nostamaan ennaltaehkäisevään lastensuojelutyöhön ja perheiden varhaiseen tukemi-
seen. Hyvinvointineuvola sai heti pysyvän rahoituksen ja mikä tärkeintä, resursseja ei
otettu korjaavasta työstä vaan perustettiin 6 perhetyöntekijän vakanssia. Hyvinvointi-
neuvolassa on lisäksi myös 6 terveydenhoitajaa. Perhetyöntekijöillä on vähintään
Amk-tutkinto. Porin yhteistoiminta-alueelle tulisi saada vähintään jokaiseen lähipalve-
lukeskukseen neuvolan perhetyöntekijä eli tarvitaan 5 henkilön lisäys, sillä vain Ulvi-
lassa toimii neuvolan perhetyöntekijä. Perhetyöntekijän palkka on n. 2 250 €/kk. Jos
panostus olisi yhä merkittävä kuin Imatralla, niin henkilöstölisäyksen tulisi olla 19,
kustannuslisäys henkilöstökuluissa vuositasolla 534 375 € + henkilöstösivukulut.
Samanaikaisesti tulisi myös lisätä terveydenhoitajien määrää.

Henkilöstön lisäys ennalta ehkäiseviin palveluihin ei ole yksistään riittävä, vaan tarvi-
taan uudenlaista ajattelutapaa ja yhteistyön malleja perusturvan sisällä ja yhdessä
kasvatus- ja opetusviraston kanssa. Yhtenä yhteisenä työmuotona tulisi olla perhe-
työn jalkauttaminen lapsen ja nuorten luonnolliseen kasvuympäristöön eli päiväko-
teihin ja kouluihin, yhteistyössä koulussa työskentelevän oppilashuollon henkilöstön
ja kouluavustajien kanssa, jolloin myös heidän työkenttensä voisi laajentua lapsen
kotiin.

Uudenlaisen työskentelymallin mallintaminen on mahdollista tämän vuoden aikana,
jolloin voitaisiin aloittaa kokeilu yhden koulun kanssa vuoden 2014 alusta toimintaan
osoitetun määrärahan puitteissa. Uusia toimintoja ja palveluja ei voida toteuttaa val-
tuustososopimuksen mukaisella raamilla, sillä korjaavan toiminnan palveluita ei voida
lopettaa heti, vaan tarvitaan useamman vuoden yhtäaikaista taloudellista panostusta
sekä ennalta ehkäisevään että korjaavaan toimintaan.

Porin kaupungin valtuustososopimuksen 2013-2016 mukaan toimenpiteet talouden
tervehdyttämiseksi edellyttävät, että kaupungin vuosittainen toimintakatteen kasvu
pidetään alle kolmessa prosentissa. Tämän vuoksi edellä selvitetty kotipalvelun ja
perhetyön lisääminen edellyttäisi supistuksia muissa palveluissa.

Perusturvajohtajan päätösehdotus

Peruspalvelulautakunta päättää antaa edellä olevan vastauksen valtuu-
tettu Simo Korpelan aloitteeseen.

Lisätietojen antaja Sosiaali- ja perhepalveluiden johtaja Mari Levonen, perusturvakeskus,
puh. 044 701 6102

Täytäntöönpano Kaupunginhallitus

Perusturvalautakunnan päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.”

Kaupunginhallituksen päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto merkitsee edellä olevan tiedoksi vastauksena val-
tuutettu Simo Korpelan aloitteeseen.

Kaupunginvaltuuston päätös